

Залучення студентів до створення освітніх продуктів сприяє формуванню у них фахових, педагогічних та соціальних компетентностей, а також розвиває відповідальність, креативність і ініціативність. У перспективі передбачається подальший розвиток проєкту: удосконалення гри, її адаптація до мобільних платформ, а також створення серії подібних продуктів за іншими творами української літератури.

Список використаних джерел

1. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018. кол. авт.: М. Мазорчук, Т. Вакуленко та ін.; Український центр оцінювання якості освіти. Київ: УЦОЯО, 2019. 439 с.
2. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022. кол. авт.: Г. Бичко, Т. Вакуленко, та ін.; за ред. В. Терещенка та І. Клименко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2023. 395 с.

ЧАТБОТ GEMINI – СУЧАСНИЙ ПОМІЧНИК ВЧИТЕЛЯ

Філатова Ганна Володимирівна

кандидат філологічних наук, заступник директора з навчально-виховної роботи,
Ізмаїльська гімназія № 8 з початковою школою Ізмаїльського району Одеської області,
H_A_N_N_A@ukr.net

Ще донедавна здобуття освіти було можливим лише у класичному розумінні, сьогодні ж з'явилося поняття дистанційного навчання. При чому раніше ми говорили лише про елементи онлайн-освіти, а сьогодні, в умовах пандемії COVID-19 та війни, дистанційна стала чи не основною формою навчання. Сталося це завдяки активному розвитку комп'ютерної галузі. Ще донедавна не всі працівники освіти були схильними до використання інформаційних технологій в освітньому процесі, сьогодні це вже є буденною необхідністю, яка змушує тих, хто не володів комп'ютерними технологіями, оволодівати ними. Дистанційна форма стала тим біфуркаційним моментом, що сприяв якомога ширшому залученню штучного інтелекту в освітню галузь [2, с. 105 – 106].

Ці зміни позначилися й на законодавчому рівні. Зокрема, Кабінет Міністрів України у грудні 2020 року затвердив Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні до 2030 року, відповідно до якої одним із пріоритетних напрямків її реалізації є «впровадження технологій штучного інтелекту у сфері освіти, економіки, публічного управління, кібербезпеки, оборони та інших сферах для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності України на міжнародному ринку» [3]. У Професійному стандарті вчителя, затвердженому у 2024 році, здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі визначено як одну із компетентностей сучасного вчителя.

Сьогодні молодь зростає в епоху інтернету та сучасних цифрових технологій. Вона отримує інформацію безперервно, оточує себе додатками, які забезпечують доступність, інтерактивність та швидкість отримання необхідної інформації. У майбутньому нинішнім дітям доведеться жити та працювати в

час, де штучний інтелект стане реальністю, адже уже сьогодні ми спостерігаємо за неймовірно стрімким розвитком цієї технології. Штучний інтелект демонструє величезний потенціал для трансформації та підвищення якості життя людей, розкриває широкий спектр можливостей у різних сферах суспільного життя, не оминаючи й освіти. Рішення на базі штучного інтелекту вже деякий час наявні в сфері освітніх технологій і цей процес тільки посилюватиметься з часом.

З огляду на вищезазначене, закономірною та затребуваною, на нашу думку, є поява програми великої трансформації «Освіта 4.0 : український світанок», яку було презентовано 9 грудня 2022 року та яка підготовлена командою МОН України на основних засадах і принципах Плану відновлення України. Концепція освіти 4.0 передбачає, зокрема, забезпечення доступу здобувачів освіти до сучасних технологій, відповідної інфраструктури та належного педагогічного супроводу, а основними технологіями, що використовуватимуться в освіті, визначає штучний інтелект, віртуальну реальність, інтернет речей, машинне навчання й інші [1, с. 172].

Такі інноваційні технології, як штучний інтелект, вносять суттєві зміни у способи викладання та навчання, вдосконалюють якість освіти, створюють нові можливості для учнів та педагогів, роблять навчання більш доступним, цікавим та ефективним.

Досить дієвим інструментом, який допомагає вчителю бути більш ефективним та продуктивним, є чатбот зі штучним інтелектом. Донедавна беззмінним флагманом серед таких чатботів вважався ChatGPT, проте наприкінці 2023 року у нього з'явився серйозний конкурент – Google Gemini. Цей потужний багатифункціональний ШІ-сервіс із потенціалом нового лідера галузі демонструє високу функціональність при виконанні широкого спектра завдань, і в освіті зокрема.

Gemini – це безкоштовний сервіс штучного інтелекту, запропонований компанією Google як аналог ChatGPT. Однак, на відміну від ChatGPT, Gemini містить дещо розширений інструментарій, що робить його незамінним помічником у професійній діяльності вчителя. Потенціал цього чатбота досить великий, починаючи від створення звичайного текстового матеріалу і завершуючи генерацією зображень. При чому це один із небагатьох чатботів, який підтримує запити та генерацію відповідей українською мовою. Таким чином, вчитель може використовувати його для виконання багатьох завдань і в різних аспектах своєї діяльності.

По-перше, Gemini є сервісом генеративного штучного інтелекту, який призначений для роботи із текстами, тобто він може швидко та якісно надавати відповідь вчителю на будь-який запит: чи то створювати детальний план уроку з детальним визначенням структури, змісту, методів та форм роботи, чи розробляти текстові завдання для учнів (наприклад, вправи, тексти, задачі, завдання тощо), чи описувати умову створеної проблемної ситуації ... Проте в цьому контексті вчителю потрібно пам'ятати, що для більш ефективної обробки та генерації текстового контенту важливою є правильна побудова промпту (запиту) до чатбота. Перш за все потрібно визначити від чийого імені (за фахом) має відповідати сервіс; потім потрібно визначити завдання, яке повинен

виконати сервіс, а для отримання більш точного результату важливо додати контекст, відповідно до якого буде сформовано відповідь. Наприклад, якщо вчитель введе такий промт «Ти – вчитель української мови у 8 класі. Розроби план-конспект уроку в 8 класі з теми «Головні члени речення». Врахуй, що учні вивчали цю тему у початковій школі та 5 класі, а також те, що серед учнів є учень з ООП. Зроби акцент на діяльнісному та компетентнісному підходах», відповідь Gemini буде досить конкретною, детальною та такою, що задовольнить вчителя відразу.

Варто зазначити, що Gemini є чатботом, тобто передбачає спілкування з вчителем: за потреби можна генерувати відповідь ще раз, вибирати серед них кращу, замінювати певне завдання, якщо воно згенероване невдало, пробувати генерувати завдання на більш вузьку тематику або на теми, які стосуються інтересів і потреб учнів, а також давати чатботу завдання розширити інформацію з будь-якої позиції у його відповіді. Таким чином у ході спілкування з сервісом вчитель обов'язково отримає ту відповідь, яку він бажає.

Детальний опис у промті до Gemini усіх важливих деталей до завдання (починаючи від віку, рівня знань учнів, закінчуючи їхніми індивідуальними потребами та особливостями) допомагає вчителю також забезпечити індивідуалізацію та диференціацію навчання, не докладаючи при цьому великих зусиль. Чатбот – дуже якісний помічник у персоналізованому навчанні. Він з легкістю створює однотипні завдання, диференційовані за певними ознаками (наприклад, рівнем знань). Особливо корисною ця функція є при складанні завдань до перевірочних робіт, коли застосування автоматично згенерованих завдань допомагає уникнути однотипних тестових варіантів і може слугувати ефективним засобом проти списування в однокласників.

Крім зазначеного, Gemini можна використати як генератор ідей для створення нових матеріалів, презентацій, доповідей на різних методичних заходах, матеріалів до різних конкурсів, квестів, позакласних заходів тощо. Чатбот запропонує теми або ідеї проєктів, що відповідають інтересам та бажанням вчителя чи учнів, зробить детальне пояснення кожної роботи. За потреби допоможе із наочністю, адже може генерувати зображення за словесним описом вчителя.

Цікавою, на нашу думку, є можливість спілкування із Gemini у ролі будь-якого співрозмовника. Вчитель може у промті прописати, щоб чатбот надавав йому відповіді від імені історичної особи, літературного персонажа, представника якоїсь професії тощо. Це можна використати на уроках, коли учні самі ведуть такий діалог із запропонованим співрозмовником, або при проведенні самооцінювання учнем своєї відповіді чи роботи. Отримання такого миттєвого автоматичного зворотного зв'язку на написану власноруч роботу чи надану відповідь допомагає учневі зрозуміти свої помилки та прийняти таку оцінку, адже дуже часто учні не довіряють оцінюванню вчителя, вважають його необ'єктивним чи упередженим і не сприймають всерйоз поради вчителя. А діалог учня із історичною постаттю чи літературним персонажем допомагає глибше їх зрозуміти, по-новому сприйняти та, безумовно, краще запам'ятати. Крім цього, використання цієї можливості чат-бота може допомогти вчителю навчити учнів розробляти критерії оцінювання своєї відповіді чи роботи,

параметри характеристики особи чи персонажа, що, безумовно, не лише розвиватиме критичне та логічне мислення, а й посилюватиме почуття відповідальності учня за результати свого навчання. Приклад застосування Gemini під час самооцінювання учнів подано у [4].

Таким чином, чатбот Gemini є досить дієвим інструментом, який допомагає вчителю в його професійній діяльності. Він здатен виконати широкий спектр завдань: з легкістю створює текстові матеріали, генерує зображення, виступає співрозмовником, допомагає урізноманітнити освітній процес, зробити його цікавим та ефективним. Крім цього, використання Gemini допомагає вчителю зробити навчання більш персоналізованим, врахувати індивідуальні потреби та особливості учнів, а також сприяє розвитку критичного мислення та відповідальності учнів.

Список використаних джерел

1. Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л., Коношевський О. Л., Воевода А. Л., Люльчак С. Ю. Інтеграція штучного інтелекту в сферу освіти : проблеми, виклики, загрози, перспективи. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : збір. наук. праць. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2024. Вип. 72. С.171–186.
2. Поліщук О. С., Поліщук О. В., Дудченко В. С. Філософія штучного інтелекту в освітньому процесі. *Humanities Studies*, 2022. Вип. 13(90). С. 103–109.
3. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 09.03.2025).
4. Філатова Г. Презентація «Нові підходи в оцінюванні учнів з ООП. Дії педагогічних працівників при загрозі замінування закладу освіти». URL: https://urok.osvita.ua/materials/osvita-ditey-oor/rozrobka-majster-klasu-novi-pidhodi-v-ocinuvanni-ucniv-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-dii-pedagogicnih-pracivnikiv-pri-zagrozi-zaminuvanna-zakladu-osviti/#google_vignette (дата звернення: 09.03.2025).

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Франчук Наталія Петрівна

кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри інноваційних технологій викладання загальноосвітніх дисциплін,

Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
старший науковий співробітник відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних систем,
Інститут цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України,
n.p.franchuk@udu.edu.ua

Методологія впровадження інноваційних технологій навчання в закладах освіти базується на певних концептуальних засадах з обов'язковим компетентнісним підходом та конструктивізмом, який полягає в активному залученні здобувачів освіти до набуття знань через практичну діяльність [1; 3]. Так використовуючи різні програмні засоби, відбувається інтеграція цифрових інструментів в освітній процес на системному рівні. Застосування інноваційних технологій в навчанні допомагає врахувати індивідуальні потреби, зацікавлення та стилі навчання усіх учасників освітнього процесу [2].

Можна умовно розділити впровадження інноваційних технологій на такі етапи:

«Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи», 10 квітня 2025, № 15